

DAMIR LAUŠ*, ALEN BEGOVIĆ**, ABEL CAR***

Utjecaj policijskog treninga na razinu doživljenog stresa policijskih službenika

Sažetak

Cilj

Cilj je ovog rada utvrditi utjecaj policijskog treninga na razinu doživljenog stresa policijskih službenika za vrijeme i nakon policijskog postupanja.

Projektiranje/metodologija/pristup

Ispitanici u ovom istraživanju su policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Ispitano je 257 osoba koje su anonimno ispunile upitnik kreiran za potrebe ovog istraživanja. Dobiveni su podaci o broju sati policijskog treninga godišnje i o subjektivnom doživljaju intenziteta stresa policijskih službenika za vrijeme i nakon policijskog postupanja.

Rezultati

Više od 70% policijskih službenika odgovorilo je da na njih situacije fizičkog napada, uporabe sredstava prisile, vrijeđanja i ponižavanja te svjedočenja na sudu vezana uz policijska postupanja djeluju stresno i vrlo stresno. Skupina ispitanika koja je godišnje više vježbala na policijskim treninzima pokazala je nižu razinu doživljenog stresa u situacijama u kojima su bili napadnuti, a imali su veći broj uporaba sredstava prisile.

Ograničenja

Veličina uzorka i njegova struktura s obzirom na nejednak broj predstavnika triju policijskih rodova.

Praktični doprinos

Doprinos ovog istraživanja je u aktualnosti i suvremenosti teme kao i interesna populacija iz koje je uzet uzorak ispitanika.

* Damir Lauš, mag. cin., PU bjelovarsko-bilogorska, MUP RH; apsolvent na doktorskom studiju na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

** Alen Begović, struc. spec. crim., PU bjelovarsko-bilogorska, MUP RH.

*** Abel Car, struc. spec. crim., PU bjelovarsko-bilogorska, MUP RH.

Izvornost/važnost rada

Originalnost ovog istraživanja je u spoznaji utjecaja količine policijskih treninga na razinu doživljenog stresa policijskih službenika s obzirom na stres uzrokovan prirodom posla. Rezultati mogu pomoći poboljšanju kvalitete edukacije policijskih službenika.

Ključne riječi: policijski trening, stres, policijski službenici, napadi na policijske službenike.

1. UVOD

Policijski trening obuhvaća programe za razvoj i održavanje opće tjelesne pripremljenosti, poznavanje i primjenu borilačkih športova i vještina, poznavanje, rukovanje i vještinu gađanja vatrenim oružjem, trening vožnje službenih policijskih vozila i druge potrebne programe. Visoka razina sposobnosti i znanja koje se razvijaju i održavaju policijskim treninzima neophodne su za siguran i uspješan rad policijskih službenika (Anderson, 2001; Beck, 2012; Bawah, 2013; Strating, 2010). Opća tjelesna priprema podrazumijeva proces skladnog i višestranog razvijanja svih funkcionalnih, motoričkih i morfoloških karakteristika. Prema Milanoviću (2010) usmjerena je na poboljšanje kondicijske pripremljenosti svih topoloških regija tijela, povećavanje efikasnosti svih organa i organskih sustava, podizanje svih funkcionalnih i motoričkih sposobnosti uvažavajući senzibilne faze razvoja i učvršćivanje slabih karika lokomotornog sustava.

Poznavanje i primjena borilačkih športova i vještina sredstvo je koje policijski službenici koriste prilikom izvršavanja zadataka u situacijama narušavanja javnog reda i mira, ali i u situacijama u kojima su napadnuti (Kosanović, 1988). Dobro poznavanje spomenutih kategorija policijskim službenicima omogućuje minimalno ili neznatno ozljeđivanje sebe kao i osobe prema kojoj primjenjuju sredstva prisile (Hoffman, 2012, Suminski, 2005; Anderson i sur., 2000; Bonneau i Brown, 1995; Osborn, 1976).

Na razinu motoričkih sposobnosti, mogućnost manifestacije motoričkih znanja i vještina, kao i na morfološke karakteristike policijskih službenika utječe njihova životna dob, tjelesna aktivnost, način prehrane, a posebno izloženost stresnim situacijama, noćnom i prekovremenom radu (Boyce, 2013; Massida, 2012; Beck, 2012; Suminski, 2005; Hoffman, 2012; Koebke, 2012; Brandl, 2012; Guffey, 2013; Fekedulegn, 2013; Kaminski, 2000). Patterson (1992, prema Chapin i sur., 2008) policijski stres definira kao neravnotežu između onoga što se traži od policajca i onoga što je policajac u mogućnosti ponuditi, u uvjetima koji mogu prouzročiti neželjene posljedice. Prema Violantiju (2006) mediji i ljudi generalno naglašavaju fizičku opasnost koja proizlazi iz policijskog zanimanja, a podcjenjuju psihičku opasnost, odnosno psihičke posljedice. Kod policijske populacije često se nailazi na komorbiditet depresije i PTSP-a. Od fizičkih bolesti kao posljedice stresa pojavljuju se gastrointestinalni poremećaji, visoki tlak, koronarni poremećaji, debljina, povećano konzumiranje cigareta i alkohola, rak, dijabetes, kronični umor, bolovi u leđima (Sheehan i Van Hasselt, 2003, prema Garner, 2008; Glavina i Vukosav, 2011). Reese (1987, prema Chapin i sur., 2008) iznosi pozitivne mehanizme suočavanja kod policajaca: razgovor s kolegama, savjetovanje i vježbanje. Alexander i Walker (1990, prema Patterson, 2003) također kao adaptivnu metodu suočavanja sa stresom kod policajaca navode vježbanje.

Najčešći rizični čimbenici za sigurnost policijskih službenika izdvajaju se fizičko nasilje i prijetnje (Budd, 1999). U ovom radu analizirani su odnosi čestica primijenjenog upitnika

koje se odnose na stres uzrokovan nasiljem koji proizlazi iz prirode posla i stres uzrokovan sekundarnom viktimizacijom policijskih službenika koji se javlja prilikom svjedočenja u sudskim postupcima, s količinom (brojem sati) policijskih treninga kojima su prisustvovali policijski službenici tijekom jedne godine.

Cilj je ovog rada utvrditi utjecaj policijskog treninga na razinu doživljenog stresa policijskih službenika za vrijeme i nakon policijskog postupanja.

2. METODE

2.1. Postupak i ispitanici

Istraživanje je provedeno anonimno, tijekom svibnja 2014. godine, na slučajnom heterogenom uzorku ($N=257$) policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, ovisno o vrsti posla koji obavljaju. Tijekom prikupljanja podataka poštovana su etička načela struke, ispitanici su sudjelovali dragovoljno i upoznati su s ciljevima istraživanja i činjenicom da će se rezultati koristiti u svrhu poboljšanja uvjeta rada. Ukupni uzorak čini 257 policijskih službenika oba spola ($N_{\text{muškarci}}=245$ ili 95,3%; $N_{\text{žene}}=12$ ili 4,7%). Dob ispitanika u rasponu je od 22 do 54 godine ($M=34,7$; $SD=7,0$). Efektivni radni staž u policiji do deset godina imalo je 35,4% ispitanika, od jedanaest do dvadeset godina 44,7%, a više od dvadeset godina 19,8% ispitanika. S obzirom na potrebe istraživanja i nejednak omjer u broju policijskih službenika u različitim razinama stručne spreme, ispitanici su podijeljeni u skupine sa završenom srednjom stručnom spremom ($N_{\text{sss}}=188$ ili 73,2%) i završenom višom i visokom stručnom spremom ($N_{\text{vss/vss}}=69$ ili 26,8%). Također su formirane tri skupine ispitanika s obzirom na radno mjesto pa su skupinu policijskih službenika temeljne policije činile 92 osobe ili 35,8%, interventne policije 111 ili 43,2% i kriminalističke policije 54 ili 21% policijskih službenika.

2.2. Mjerni instrument

U radu je korišten anketni upitnik kreiran za potrebe ovog istraživanja. Upitnik sadrži 18 čestica, pri čemu je broj sati policijskog treninga godišnje ispitan jednom česticom, utvrđivanje intenziteta stresa policijskih službenika sa 6 čestica, među kojima se tri odnose na stres uzrokovan nasiljem koje proizlazi iz prirode posla (Sewell, 1981; Violanti i Aron, 1995; Kop i Euwema, 2001; Parsons, 2004; Tot, 2010), tri na stres uzrokovan svjedočenjem na sudu koji je također vezan uz prirodu posla, ali može uzrokovati sekundarnu viktimizaciju policijskih službenika, te četiri čestice koje se odnose na zadovoljstvo mjerama institucionalne skrbi (Tot i Baboselac-Marić, 2012). Sa 7 čestica upitnika dobiveni su opći podaci o ispitanicima kao što su spol, dob ispitanika, pripadnost rodu policije, duljina radnog staža, razina obrazovanja, broj uporabe sredstava prisile i količina izloženosti ponižavanju i vrijeđanju od strane počinitelja prekršaja ili kaznenog djela. Čestice kojima je utvrđen intenzitet stresa su Likertovog tipa (od 1=ne djeluje stresno do 3=vrlo stresno), "Koliko stresno je na vas djelovala uporaba sredstava prisile?", "Koliko stresno je na vas djelovao napad na službenicu osobu?", "Koliko stresno je na vas djelovalo vrijeđanje policijskih službenika?", "Koliko stresno je na vas djelovalo svjedočenje u sudskim postupcima vezanim uz situaciju napada

na policijskog službenika?", "Koliko stresno je na vas djelovalo svjedočenje u sudskim postupcima vezanim uz vrijeđanje policijskih službenika?" i "Koliko stresno je na vas djelovao proces opravdavanja uporabe sredstava prisile koje ste sami uporabili?".

Podaci su analizirani programima statističkog paketa SPSS (Descriptive statistics, Frequencies, Bivariate Correlations, K Independent Samples, 2 Independent Samples). Rezultati su prikazani kao frekvencija (F), postotak od ukupnog broja frekvencija (%), kumulativni postotak (Kum%). Izračunate su Spearmanove rho neparametrijske korelacije između varijabli i njihova razina značajnosti, neparametrijski testovi, Kruskal-Walisov test u slučaju razlikovanja triju i više skupina, te pripadajuća vrijednost Hi-kvadrat testa, Mann-Whitney U test u slučaju razlikovanja dviju skupina ili dvaju obilježja, te asimptotska značajnost testa.

3. REZULTATI

Sa svrhom utvrđivanja broja sati sudjelovanja ispitanika na različitim vrstama policijskih treninga korišteno je pitanje: "Koliko sati godišnje sudjelujete na policijskim treninzima?" Prema podacima u tablici 1 vidljivo je da je 122 ili 47,4% ispitanika sudjelovalo više od jedanaest sati godišnje na policijskim treninzima.

Tablica 1: Frekvencija odgovora na pitanje o godišnjem sudjelovanju na policijskim treninzima

	F	%	Kum%
0 – 10 sati	135	52,6	52,6
>11 sati	122	47,4	100
Ukupno	257	100	

Sa svrhom utvrđivanja intenziteta stresa kod policijskih službenika vezanim uz obavljanje policijskog posla vidljive su frekvencije odgovora u tablici 2. Može se uočiti da je 66,9% ispitanika bilo fizički napadnuto za vrijeme obavljanja službe. Sredstva prisile je uporabilo 93,0% ispitanika, a 90,7% ispitanika odgovorilo je da je bilo izloženo vrijeđanju i omalovažavanju. Na sva pitanja, osim na prvo vezano uz uporabu sredstava prisile (64,8%), više je od 70% ispitanika odgovorilo da takve situacije na njih djeluju stresno ili vrlo stresno.

Tablica 2: Frekvencije odgovora na pitanja o intenzitetu stresa policijskih službenika i značajnost Mann-Whitney U testa s obzirom na broj sati policijskih treninga

	N		Ne djeluju stresno	Stresno	Vrlo stresno	Asimptotska značajnost
Koliko stresno je na vas djelovala uporaba sredstava prisile?	239	F	84	132	23	,886
	93,0%	%	35,1	55,2	9,6	
Koliko stresno je na vas djelovao napad na službenu osobu?	172	F	30	97	45	,032
	66,9%	%	17,4	56,4	26,2	
Koliko stresno je na vas djelovalo vrijeđanje policijskih službenika?	233	F	69	127	37	,289
	90,7%	%	29,6	54,5	15,9	
Koliko stresno je na vas djelovalo svjedočenje u sudskim postupcima vezanim uz situaciju napada na policijskog službenika?	180	F	43	111	26	,420
	70,0%	%	23,9	61,7	14,4	
Koliko stresno je na vas djelovalo svjedočenje u sudskim postupcima vezanim uz vrijeđanje policijskih službenika?	220	F	65	132	23	,830
	85,6%	%	29,5	60,0	10,5	
Koliko stresno na vas djeluje proces opravdavanja uporabe sredstava prisile koje ste sami uporabili?	250	F	73	140	37	,769
	97,3%	%	29,2	56,0	14,8	

4. RASPRAVA

Rezultati ovog istraživanja govore o značajnom utjecaju policijskog treninga na nižu razinu doživljenog stresa policijskih službenika prilikom napada prekršitelja ili činitelja kaznenog djela. Prema dobivenim podacima 66,9% ispitanika doživjelo je fizički napad za vrijeme obavljanja posla. Od tog broja 82,6% ispitanika odgovorilo je da je na njih taj događaj djelovao stresno ili vrlo stresno. Ribčić i Vidić, 2009., navode da je napad na policijske službenike PU zagrebačke najčešće počinjen na jednog policijskog službenika (Brown, 1994), na otvorenom prostoru, te kako je prilikom napada omjer tjelesno ozlijeđenih policijskih službenika i njihovih napadača bio oko 67:33%, a omjer teško tjelesno ozlijeđenih oko 64:36%. Ra-

zlozi za napad bili su održavanje i uspostava javnog reda i mira, provjera identiteta, nadzor i upravljanje prometom, privođenje po zakonskoj osnovi, uhićenje, a najčešće sredstvo napada na policijske službenike bilo je tjelesna snaga, hladno oružje, vatreno oružje i kemijsko oružje. Međutim, vidljive su razlike u intenzitetu doživljenog stresa između skupine ispitanika koji su tijekom godine prakticirali 11 i više sati policijskih treninga i skupine ispitanika koji su na policijskim treninzima prisustvovali 0 do 10 sati. Ispitanici koji su trenirali 11 i više sati na policijskim treninzima iskazali su značajno manji intenzitet stresa prilikom napada na njih, a istovremeno, imali su veći broj uporaba sredstava prisile. Ti policijski službenici pripadali su rodu interventne jedinice policije, a njih 92% odgovorili su da godišnje prisustvuju policijskim treninzima više od 30 sati. Sad se nameće činjenica o premalom broju policijskih treninga za sve ostale policijske službenike. Razlog tome je što je potrebno osigurati dovoljno veliki volumen kinezioloških podražaja i omogućiti značajno veći broj ponavljanja tehnika borilačkih športova i vještina (Strandberg, 2002) radi postizanja optimalne razine opće i specijalne tjelesne pripremljenosti (Berria, 2011; Rossomanno i sur., 2012; Sheet, 2012).

U preostalim česticama koje govore o visokom i vrlo visokom intenzitetu stresa kod policijskih službenika prilikom uporabe sredstava prisile, vrijeđanja i ponižavanja od strane prekršitelja, svjedočenja policijskih službenika u sudskim postupcima vezanim uz napad, vrijeđanje i ponižavanje, ili uporabu sredstava prisile, nisu dobivene statistički značajne razlike između skupine ispitanika koji su trenirali 0 do 10 sati i skupine koja je trenirala 11 i više sati na policijskim treninzima.

Statistički značajni koeficijenti korelacije između čestica dobivenih u ovom radu govore o prirodi problema. Stariji policijski službenici, s dužim policijskim stažem, doživjeli su veći broj napada na sebe (,317), imali su veći broj uporaba sredstava prisile tijekom službe (,232), imali su veći broj uporabe vatrene oružja (,176), više su bili izloženi vrijeđanju i ponižavanju od strane prekršitelja ili činitelja kaznenog djela (,171) i doživjeli su veći broj sprječavanja službene osobe u obavljanju službe (,235). Ovi podaci opisuju veliki broj situacija koje su proživjeli stariji policijski službenici, a koje mogu u svojem radnom vijeku očekivati mladi policijski službenici radeći posao policajca. Stoga je korisno prema navodima Boylea i Littlea (1990, prema Brown 1994) uvesti i kontinuirano provoditi programe osposobljavanja koji će policijskim službenicima omogućavati bolje snalaženje u visoko rizičnim situacijama. Prema Buddu (1999), policijski službenici u dobi između 25 i 44 godine u najvećem su potencijalnom riziku od napada. Razlog tome se može povezati tumačenjem Swantona (1985, prema Tot i Baboselac-Marić, 2012) koji navodi da su stariji policijski službenici zbog radnog iskustva, sposobniji prepoznati i izbjeći visoko rizične situacije. Spomenute situacije generiraju stres visokog i vrlo visokog intenziteta kod kojih postoji mogućnost kumulativnog efekta i narušavanja zdravlja policijskih službenika (Violanti, 2006). Stoga je policijsko zanimanje opravdano svrstano u skupinu visoko stresnih zanimanja (Tot, 2010; Anshel, 2000).

Doprinos ovog istraživanja je u aktualnosti i suvremenosti teme te u izboru interesne populacije iz koje je uzet uzorak ispitanika. Dobiveni rezultati mogu pomoći u poboljšanju kvalitete edukacije policijskih službenika, te mogu poslužiti kao smjernice za daljnji istraživački rad. Nedostaci istraživanja proizlaze iz postojećeg ograničenja veličine uzorka i njegove strukture s obzirom na nejednak broj predstavnika triju policijskih rodova.

5. ZAKLJUČAK

Ovim radom utvrđen je utjecaj policijskog treninga na nižu razinu doživljenog stresa policijskih službenika prilikom napada od strane prekršitelja ili činitelja kaznenog djela. Dvjestopestedeset sedam policijskih službenika iz policijskih rodova temeljne policije, interventne policije i kriminalističke policije ispunilo je anketni upitnik s pomoću kojeg su dobiveni podaci o njihovom sudjelovanju na policijskim treninzima i o subjektivnoj procjeni razine doživljenog stresa za vrijeme obavljanja policijskog posla. Više od 70% policijskih službenika odgovorilo je da na njih situacije fizičkog napada, uporabe sredstava prisile, vrijeđanja i ponižavanja, i svjedočenja na sudu vezanim uz spomenute situacije djeluje stresno i vrlo stresno. Utvrđene su razlike između skupine ispitanika koji su trenirali na policijskim treninzima 0 do 10 sati i 11 i više sati godišnje, tako što je skupina koja je trenirala više od 11 sati, statistički značajno ($p < .05$) pokazala nižu razinu doživljenog stresa u situacijama u kojima su bili napadnuti, a imali su i veći broj uporaba sredstava prisile. Razlike između tih dviju skupina ispitanika nisu pronađene u ostalim česticama kojima se ispitivala razina doživljenog stresa kod policijskih službenika. Nameće se zaključak o nužnosti povećanja broja sati policijskih treninga prije svega temeljne i kriminalističke policije.

LITERATURA

1. Anderson, G., S., Plecas, D., Segger, T. (2001). *Police officer physical ability testing*. Policing: An International Journal of Police Strategies & Management, 24(1), 8-31.
2. Anshel, M., H. (2000). *A conceptual model and implications for coping with stressful events in police work*. Criminal Justice and Behaviour, 27(3), 375-400.
3. Bawah, A. (2013). *Comparative Study Of Job Related Fitness Tests Of Police Officers And Recruits At the Winneba Police Training School*. (Master's Thesis, University of education Winneba). S mreže skinuto 27. rujna 2013. sa: ir.uew.edu.gh:8080/jspui/handle/123456789/263.
4. Beck, A., Q. (2012). *Relationship between physical fitness measures and occupational physical ability University law enforcement officers*. (Master's Thesis, University of Kentucky). *Theses and Dissertations-Kinesiology and Health Promotion. Paper 9*. S mreže skinuto 27. rujna 2013. sa: http://uknowledge.uky.edu/khp_etds/9
5. Berria, J., Sanchotene Etchepare Daronco, L., Amanda Bevilacqua, L., A. (2011). *Motor fitness and work ability of the police officers of the special operations group*. Salusvita, Bauru, 31(2), 89-104.
6. Bonneau, J. and Brown, J. (1995). *Physical ability, fitness and police work*. Journal of Clinical Forensic Medicine, 2, 157-64.
7. Brown, J., M., Campbell, E. (1994). *Stress and policing: sources and strategies*. Wiley & Sons. Chichester.
8. Budd, T. (1999). *Violence at work: Findings from the British Crime Survey*. London: Home Office.

9. Boyce, R., W., Ciulla, S., Jones, G. R., Boone, E. L., Elliott, S. M., Combs, C. S. (2013). *Muscular Strength and Body Composition Comparison between the Charlotte-Mecklenburg Fire and Police Departments*. Strength & Body Composition in Fire & Police. *International Journal of Exercise Science*, 125-135.
10. Brandl, S. G., Strohshine, M. S. (2012). *The Physical Hazards of Police Work Revisited*. *Police Quarterly*, 15(3), 262-282.
11. Chapin, M., Brannen, S., J., Singer, M., Walker, M. (2008). *Training police leadership to recognize and address operational stress*. *Police Quarterly*, 11(3), 338-352.
12. Fekedulegn, D., et al. (2013). *Shiftwork and Sickness Absence Among Police Officers: The BCOPS Study*. *Chronobiology International*, 30(7), 930-941.
13. Garner, R. (2008). *Police stress. Effects of criticism management training on health*. *Applied Psychology in Criminal Justice*, 4(2), 244-259.
14. Glavina, I., Vukosav, J. (2011). *Stres u policijskoj profesiji*. *Policija i sigurnost*, 20(1), 32-46.
15. Guffey, J., Larson, J., Lasley, J. (2013). *Police officer fitness, diet, lifestyle, and its relationship to duty performance and injury*. *Journal of Legal Issues and Cases in Business*, 3, 1-17. S mreže skinuto 26. rujna 2013. sa: www.aabri.com/manuscripts/131469.pdf.
16. Hoffman, J., R. (2012). *Are law enforcement defensive tactics being choked out?* Redondo Beach Police Department. Command College Class 50.
17. Kaminski, R., J., Martin, J.A. (2000). *An analysis of police officer satisfaction with defense and control tactics*. *International Journal of Police Strategies & Management*, 23(2), 132-153.
18. Koebke, N., C. (2012). *Physical activity, sleep patterns, and health outcomes in University law enforcement officers*. (Master's Thesis, University of Kentucky). Theses and Dissertations-Kinesiology and Health Promotion. Paper 6. S mreže skinuto 27. rujna 2013. sa: http://uknowledge.uky.edu/khp_etds/6
19. Kop, N., Euwema, M., C. (2001). *Occupational stress and use of force by duch police officers*. *Criminal Justice and Behavior*, 28(5), 631-652.
20. Kosanović, B. (1988). *Samoobrana*. Zagreb: Republički sekretarijat za unutrašnje poslove SR Hrvatske.
21. Massida, M., Argiolas, C., Diana, A., Carboni, D., Calo, C., M. (2012). *Body composition and physical fitness among italian police officer*. 17th annual Congress of the European college of sport science. 4-7th July ECSS Bruges 2012 – Belgium.

22. Milanović, D. (2010). *Teorija i metodika treninga*. Zagreb: Kineziološki fakultet sveučilišta u Zagrebu.
23. Osborn, G., D. (1976). *Validation physical agility tests*. The Police Chief, 43, 43-46.
24. Parsons, J., R., L. (2004). *Occupational Health and Safety Issues of Police Officers in Canada, the United States and Europe: A Review Essay*. 10. Ožujka 2010. sa <http://safetynet.mun.ca/pdfs/Occupational%20H&S.pdf>.
25. Patterson, G., T. (2003). *Examining the effects of coping and social support on work and life stressors among police officers*. Journal of Criminal Justice, 31, 215-226.
26. Ribičić, G., Vidić, P. (2009). *Fizički napadi na policijske službenike*. Policija i sigurnost, 18(2), 202-212.
27. Rossomanno, C., I., Herrick, J., E., Kirk, S., M., Kirk, E. P. (2012). *A 6-month supervised employer-based minimal exercise program for police officers improves fitness*. J strength cond res. 26(9), 2338-2344.
28. Sewell, J. (1981). *Police stress*. FBI Low Enforcement Bulletin. April. 7-11.
29. Sheet, S. (2012). *Fitness and the Police Officers*. *Journal of law enforcement*, 2(3)/ on line/. S mreže skinuto 13. rujna 2013. sa: www.jghcs.info/index.php/1/article/view/147.
30. Strandberg, K. (2002). *Defensive Tactics Training*. Law Enforcement Technology, 29(3), 50-53.
31. Strating, M., Bakker, R., H., Dijkstra, G., J., Lemmink, K., A., P., M., and Groothoff, J., W. (2010). *A job-related fitness test for the Dutch police*. Occupational Medicine, 60, 255-260.
32. Tot, B., Baboselac-Marić, M. (2012). *Prilog istraživanju osobne sigurnosti na radu kod policijskih službenika*. In D. Šincek (ed.), *Zbornik radova III. znanstveno-stručnog skupa posvećenog pitanjima nasilja: Psihosocijalni aspekti nasilja u suvremenom društvu - izazov obitelji, školi i zajednici (2010)*, (pp. 241-257). Osijek: Filozofski fakultet.
33. Tot, B. (2010). *Evaluacija upitnika organizacijskih i operativnih izvora stresa na radu kod policijskih službenika*. Kriminologija i socijalna integracija, 18(1), 39-51.
34. Violanti, J., M., Aron, F. (1995). *Police stressors: Variations in perception among police personnel*. Journal of Criminal Justice, 23, 287-294.
35. Violanti, J., M. (2006). *The police: perspective on trauma and resiliency*. Traumatology, 12(3), 167-169.

Summary

Damir Lauš, Alen Begović, Abel Car

Influence of police training on the level of perceived stress among police officers

Purpose

The objective of this paper is to determine the influence of police training on the level of perceived stress of police officer during and after police proceedings.

Design/Methods/Approach

Subjects of this research were police officers of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Croatia. Subjects completed an anonymous questionnaire created for the purpose of this research. Data on the number of hours of police training per year and the subjective perception of stress intensity of police officers during and after police proceedings were collected.

Findings

More than 70% of police officers answered that situations such as physical attack, use of means of coercion, insulting and humiliation, as well as witnessing in court related to police proceedings had affected them in a stressful and very stressful manner.

Research Limitations/Implications

Sample size and its structure due to unequal number of representatives of the three police ranks.

Practical Implications

The contribution of this research is related to up-to-dateness and currentness of the topic, as well as to the interesting population from which the sample was taken.

Originality/Value

Originality of the paper is determined by findings on the effect of the amount of police trainings on the level of perceived stress among police officers due to job-related stress. Results could be helpful during the implementation of changes into the education of police officer.

Keywords: police training, stress, police officer, attacks on police officers.